Verkort Jaarverslag 2025

Commissie steunverlening van de Protestantse Kerk in Nederland

Protestantse Kerk

1. Voorwoord

Solidariteitskas en de commissie steunverlening

Sinds 1 januari 2004 kunnen gemeenten binnen de Protestantse Kerk in Nederland financiele steun aanvragen uit de solidariteitskas voor het uitvoeren van een project, als daarvoor bij hen de financiële middelen ontbreken.

Hiervoor is de commissie steunverlening opgericht.

In dit jaarverslag legt de commissie steunverlening, conform het huishoudelijk reglement, aan de Kleine Synode financiële verantwoording af over 2025 en wordt inzicht gegeven in de werkzaamheden.

Subsidieontwikkeling 2025 t.o.v. 2024 en het budget

Subsidietoekenningen			
Aantal subsidietoekenningen in 2025	**116**	↓	-/-
Aantal subsidietoekenningen in 2024	**138**		**16%**
Totaal toegekend subsidiebedrag			
Totaal toegekend subsidiebedrag 2025	**€ 1055.600,-**	↓	-/-
Totaal toegekend subsidiebedrag 2024	**€ 1322.000,-**		**20%**

Het toekennen van 116 subsidieverzoeken in 2025 geeft aan dat, ondanks een forse daling t.o.v. 2024, de problematiek binnen een aantal gemeenten nog groot is. Het blijft noodzakelijk om gemeenten wanneer zij zelf niet over voldoende middelen beschikken, financieel te ondersteunen bij het maken van een toekomstplan of een plan ter behoud van de kerkelijke gebouwen.

Namens de voorzitter en leden van de commissie steunverlening,

Ds. E.B. Mandemaker-Dieleman

Het blijft noodzakelijk om gemeenten wanneer zij zelf niet over voldoende middelen beschikken, financieel te ondersteunen bij het maken van een toekomstplan of een plan ter behoud van de kerkelijke gebouwen.

2. De organisatie van de commissie steunverlening

2.1 Taakstelling

De commissie steunverlening is belast met de (verdere) ontwikkeling en uitvoering van de door de Generale Synode vastgestelde kaders van steunverlening aan gemeenten en met de besluitvorming over de aanvragen voor financiële steunverlening aan deze gemeenten.

De commissie beslist zelfstandig over alle aanvragen die in behandeling genomen worden. Voorwaarden en criteria voor te ondersteunen projecten en de diversiteit aan subsidies zijn vastgelegd in een handboek.

Hiermee wordt invulling en uitvoering gegeven aan het beleid met betrekking tot de uitgaven uit de solidariteitskas voor steunverlening aan gemeenten.

Binnen de commissie steunverlening zijn, conform de kerkordelijke regelingen, door de Kleine Synode zeven leden benoemd. Daarnaast wordt de commissie bijgestaan door twee adviseurs en door medewerkers van bureau steunverlening vanuit de dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk in Nederland.

Wanneer er een vacature binnen de commissie steunverlening ontstaat, wordt in samenwerking met de afdeling HR van de dienstenorganisatie de werving voor invulling gestart.

2.2 Samenstelling commissie steunverlening

Binnen de commissie steunverlening zijn, conform de kerkordelijke regelingen, door de kleine synode zeven leden benoemd.

Daarnaast wordt de commissie bijgestaan door twee adviseurs en medewerkers van bureau steunverlening vanuit de dienstenorganisatie.

2.3 Vergaderingen

De commissie steunverlening vergadert zeven keer per jaar, waarvan minimaal één keer op locatie bij een gemeente, die subsidie toegekend heeft gekregen. De leden worden graag op de hoogte gehouden van de ontwikkeling en het verloop van een traject in de praktijk. Deze praktijkervaring wordt, evenals door gemeenten aangeleverde verslagen over de inzet van toegekende subsidies, meegenomen in de evaluatie van subsidievormen.

Twee vergaderingen vinden online plaats. Tijdens deze online-bijeenkomsten worden met name subsidieverzoeken beoordeeld die anders lang zouden moeten wachten. Het streven is om gemeenten binnen twee maanden na de aanvraag te berichten over een subsidieverzoek, vaak is dit korter.

3. Globaal inzicht werkzaamheden 2025

3.1 Algemeen

De commissie steunverlening besluit in haar vergaderingen over subsidieverzoeken van gemeenten en over subsidieverzoeken in het kader van initiatieven vanuit bijvoorbeeld de dienstenorganisatie, die ten goede komen aan het toekomstperspectief van gemeenten.

De commissie evalueert in haar vergaderingen regelmatig de subsidievormen om deze goed aan te laten sluiten op ontwikkelingen bij gemeenten, de visienota, het beleidskader en initiatieven vanuit de dienstenorganisatie. Hierbij worden wel de voorwaarden en criteria van een mogelijke subsidietoezegging bewaakt, want steunverlening (solidariteitskas) is geld van gemeenten voor gemeenten, daar wordt heel zorgvuldig mee omgegaan.

Als bijlagen van dit jaarverslag (pag. 11) zijn twee voorbeelden opgenomen van gemeenten die subsidie toegezegd hebben gekregen. Meer voorbeelden staan op de webpagina van de solidariteitskas.

3.2 Aanvragen van subsidie

Gemeenten, of andere gremia, kunnen, als zij een subsidieverzoek willen indienen, telefonisch of via e-mail contact opnemen met bureau steunverlening voor informatie over een subsidieaanvraag.

Het bureau verstrekt de gevraagde informatie binnen twee tot drie werkdagen en beantwoordt telefonische vragen direct. Ook verstrekt Bureau steunverlening aan gemeenten de benodigde formulieren voor het aanvragen van subsidies. Als de gemeente de formulieren volledig ingevuld retourneert, wordt de subsidieaanvraag in behandeling genomen.

Bureau steunverlening toetst de ingediende subsidieaanvragen op de van toepassing zijnde criteria en legt de aanvragen met advies voor aan de leden van de commissie steunverlening. De leden besluiten of - en hoeveel - subsidie er wordt toegezegd aan de betreffende gemeente. Na besluitvorming door de commissie, verzorgt bureau steunverlening de administratieve afhandeling.

Bureau steunverlening heeft voor een aantal subsidievormen mandaat om deze aanvragen, die door middel van een standaardaanvraagformulier worden ingediend, te toetsen en de gemeenten snel uitsluitsel te geven. Dit gebeurt vaak al binnen twee weken. Achteraf legt bureau steunverlening hierover verantwoording af aan de commissie.

Als een gemeente om heroverweging van een besluit vraagt, dan wordt de case door bureau steunverlening voorbereid en voor besluitvorming opnieuw voorgelegd aan de commissie steunverlening.

3.3 Evaluatie subsidievormen

Jaarlijks houdt de commissie steunverlening een beleidsdag. Deze dag staat vooral in het teken van toekomstige ontwikkelingen bij lokale protestantse gemeenten.

Directie, bestuur en medewerkers van de dienstenorganisatie voorzien de commissie van informatie. Ook met andere organisaties - zoals bijvoorbeeld de VKB – gaat de commissie in gesprek. Aan de hand van deze informatie evalueert de commissie haar beleid en past dit zo nodig aan.

De commissie evalueert regelmatig de subsidievormen, zodat deze goed aansluiten bij de vraag.

3.4 Aanpassing huidig subsidiebeleid

De commissie steunverlening heeft uit de in 2025 gehouden evaluaties over haar subsidiebeleid en de besproken onderwerpen op de beleidsdag geconcludeerd, dat de bestaande subsidievormen en -bedragen goed aansluiten op toekomstige ontwikkelingen en bestaande problematieken bij gemeenten binnen de Protestantse Kerk in Nederland. Daarom hoefden er in 2025 en voor de start in 2026 nauwelijks veranderingen plaats te vinden in het subsidiebeleid; ook was het niet nodig nieuwe subsidievormen te ontwikkelen. Overigens is de commissie flexibel en kan het subsidievormen snel aanpassen of wijzigen.

3.5 Promotie steunverlening

In samenwerking met de afdeling communicatie van de dienstenorganisatie worden, volgens een vooraf opgesteld communicatieplan, regelmatig de mogelijkheden voor subsidie van de commissie steunverlening onder de aandacht gebracht van gemeenten binnen de Protestantse Kerk in Nederland.

Dit is een blijvend aandachtspunt. Ook overige contacten (classispredikanten, beleidsondersteuners, fondsenwerving en andere gremia) worden geïnformeerd over subsidiemogelijkheden.

Regelmatig wordt vanuit de Protestantse Kerk in Nederland in nieuwsbrieven, op de webpagina, via e-mail en door de VKB, waar een goed contact mee is opgebouwd, in het blad Kerkbeheer, aandacht besteed aan de commissie steunverlening en de solidariteitskas. Ook voor 2026 is een communicatieplan opgesteld.

4. Financiële verantwoording

4.1 Beschikbare middelen In 2025

Het budget voor steunverlening aan gemeenten bedroeg in 2025 € 1.500.000,- (gelijk aan 2024).

4.2 Grootschalige projecten

Naast subsidies aan lokale protestantse gemeenten heeft de commissie steunverlening in 2025 ook aan twee grootschalige projecten subsidie uit de solidariteitskas toegezegd. Deze subsidies zijn niet toe te wijzen aan één lokale gemeente en daarom ook niet verwerkt in de cijfers over toegezegde subsidies aan lokale protestantse gemeenten. Uiteraard zijn ze wel meegenomen in de behandelde subsidieverzoeken en de budgetontwikkeling. Het betreffen immers subsidietoezeggingen door de commissie steunverlening.

- Project Duurzaam Luthers

Er is een plan gemaakt dat erop gericht is om de vierplekken van de Evangelisch Lutherse Gemeenten in stand te kunnen houden.

De commissie ziet *Duurzaam Luthers* als een waardevol project, waar de hele Protestantse Kerk in Nederland op termijn voordeel van kan hebben op het gebied van het toekomstperspectief van lokale protestantse gemeenten.

- Pioniersplekken

De commissie steunverlening subsidieert al geruime tijd pioniersplekken en heeft in 2023, op basis van uitgebreide informatie en toelichting door de werkgroep, besloten om vanaf 2025, evenals de Mij. Van Welstand en de dienstenorganisatie, weer voor 5 jaar pioniersplekken financieel te ondersteunen.

Jaarlijks evalueren de werkgroep pionieren en de commissie steunverlening de ontwikkelingen bij pioniersplakken. In december 2025 is besloten deze evaluatie voortaan eens in de twee jaar te organiseren. Wel wordt door de werkgroep pionieren jaarlijks een schriftelijke evaluatie - met name over de financiële ontwikkeling bij pioniersplekken - verstrekt.

4.3 Subsidieaanvragen gemeenten 2025

In 2025 heeft de commissie steunverlening 121 subsidieaanvragen behandeld, waarvan er 116 zijn toegekend aan plaatselijke protestantse gemeenten. Vijf subsidieaanvragen kwamen niet in aanmerking voor toekenning, omdat deze gemeenten niet voldeden aan gestelde criteria of aan de steunwaardigheidstoets.

Dit is een vermogenstoets die is ingesteld voor de categorie beheer en enkele subsidievormen uit de categorie calamiteiten.

Tabel 1: Verloop, per jaar, van het aantal **in behandeling genomen** subsidieaanvragen

Jaren	Pastoraat/ Begeleiding	Gebouwen/ Orgel	Rentesubsidie	Totaal
2025	**91**	**30**	**0**	**121**
2024	114	30	1	145
2023	119	29	1	149
2022	106	24	-	130
2021	82	34	1	117
2020	79	35	-	114

Het gemiddelde aantal subsidieaanvragen ligt per jaar ongeveer 10% hoger. Als een aanvraag niet in aanmerking komt voor een subsidietoezegging, omdat de aanvraag totaal niet voldoet aan de criteria of veel te laat is ingediend, wijst bureau steunverlening de aanvraag op voorhand af en wordt deze niet behandeld in de vergadering van de commissie steunverlening.

Ten opzichte van 2024 is het aantal in behandeling genomen subsidieaanvragen in 2025 met ruim zestien procent gedaald, van 145 in 2024 naar 121 in 2025. Veel minder gemeenten hebben in 2025 subsidie uit de solidariteitskas aangevraagd dan in 2024. Exacte redenen voor deze daling zijn moeilijk aan te geven.

In 2025 is nagenoeg eenzelfde promotiecampagne gehouden als in de piekjaren 2023 en 2024. Ook in de beoordeling, of het in behandeling nemen van subsidieaanvragen, heeft de commissie steunverlening geen echte wijzigingen doorgevoerd. Het aantal aanvragen ligt in 2025 op het niveau van voor de coronajaren 2020 en 2021. Wellicht konden meer gemeenten - door het einde van de coronacrisis - in 2023 en 2024 aan zaken als het toekomstperspectief van de gemeente gaan werken en stabiliseert zich dat nu in 2025.

De nieuwe solidariteitskasregeling en quotumheffing die, zoals bekend, voorlopig uitgesteld zijn en waar veel bezwaren tegen zijn ontvangen, zou ook een mogelijke reden kunnen zijn van het lagere aantal aanvragen.

Als een aanvraag niet voldoet aan de criteria, of veel te laat is ingediend, wordt deze niet behandeld in de vergadering van de commissie steunverlening.

4.4 Subsidietoekenningen gemeenten 2025 en 2024

De commissie steunverlening kent vier subsidiecategorieën, met daarin een aantal subsidievormen.

In tabel 2, wordt een overzicht gegeven van het aantal subsidietoekenningen op categorieniveau en subsidievorm.

Het aantal subsidietoekenningen in de categorie Beheer blijft met ca. 30 toekenningen per jaar redelijk stabiel. Ook binnen de categorieën *Calamiteiten* en *Missionaire subsidies* blijven de toekenningen stabiel.

Het aantal subsidieaanvragen - en daarmee ook het aantal toekenningen - in de categorie Toekomst Lokale Kerk was in 2025 aanmerkelijk minder. Zoals eerder aangegeven is hier geen exacte reden voor aan te wijzen.

Wel zag de commissie in 2025 wederom een daling in het aantal aanvragen van gemeenten voor een bijdrage in de kosten van de IZB Focus trajecten. Hierover is met het IZB gesproken, die mede daarop enkele verkorte trajecten hebben ontwikkeld. De verwachting is dat het aantal aanvragen voor IZB Focustrajecten hierdoor weer toe zal nemen.

Ondanks een forse daling blijft het aantal aanvragen voor een perspectiefsubsidie hoog. Dit geeft aan dat gemeenten blijven werken aan het toekomstperspectief van hun gemeente en de verwachting is dat dit met de komst van de classisteams verder toe zal nemen. De commissie steunverlening verwacht dat financiële steun in deze categorie noodzakelijk blijft. Financiën mogen geen belemmering zijn om een goed toekomstplan te kunnen maken en realiseren.

Tabel 2: Aantal subsidietoekenningen op categorieniveau

Aantal subsidietoekenningen per categorie, met onderverdeling	2025	2024
Categorie Beheer		
Restauratie/(Ver)bouw/ Verduurzamen kerkgebouw	16	16
(Ver)bouw/Verduurzamen multifunctioneel gebouw	6	9
Restauratie/Nieuw kerkorgel	8	5
Rentesubsidie	0	1
Totaal Categorie Beheer	**30**	**31**
Categorie Calamiteiten		
SMPR Begeleiding	4	3
Noodzakelijke invulling kerkenraad	1	2
Totaal Categorie Calamiteiten	**5**	**5**
Categorie Toekomst Lokale Kerk		
Revitalisering/Jeugd/IZB-Focus/NKP	45	49
SAGE (samenwerking gemeenten)	6	5
Innovatie/Vernieuwing	0	0

Perspectiefsubsidie	21	36
Garantiesubsidie Pastoraat/Tekorten	0	3
Totaal Categorie Toekomst Lokale Kerk	**72**	**93**
Categorie Missionaire subsidies		
Kleine Missionaire subsidies	9	9
Totaal Categorie Missionaire subsidies	**9**	**9**
Totaal aantal subsidietoekenningen	**116**	**138**

Tabel 3: Aantal toegekende subsidieaanvragen, gemiddeld toegekende subsidiebedrag en totaal toegekende subsidiebedrag per categorie in 2025 t.o.v. 2024

Subsidie	**Toekomst Lokale Kerk**		**Beheer**		**Totaal**	
Toekenningen	**2025**	**2024**	**2025**	**2024**	**2025**	**2024**
In behandeling genomen subsidieaanvragen	87	109	34	36	121	145
Niet toegekend	1	2	4	5	5	7
Totaal toegekende aanvragen	**86**	**107**	**30**	**31**	**116**	**138**
Gemiddeld toegekend bedrag	€ 7.770	€ 7.746	€ 12.912	€ 15.910	€ 9.100	€ 9.580
Totaal toegekend	**€ 668.255**	**€ 828.846**	**€ 387.369**	**€ 493.196**	**€ 1.055.624**	**€ 1.322.042**

Toelichting tabel 3

Categorie Toekomst Lokale Kerk

Deze categorie wordt gevormd door toegekende subsidies aan pastoraat, begeleiding, calamiteiten en kleine missionaire subsidies. Toegekende subsidies in de begeleiding (veruit het grootste deel) betreffen een bijdrage in de begeleidingskosten van een (externe) adviseur en hebben het doel de toekomstbestendigheid of toekomstontwikkeling van één of meerdere gemeenten te verbeteren, met hulp van begeleiding.

Het totaal toegekende subsidiebedrag van alle subsidies in deze categorie over 2025, ligt lager dan in 2024: € 668.255,- in 2025 t.o.v. € 828.846,- in 2024.

Deze daling is grotendeels te verklaren door:

- minder aanvragen en derhalve minder toekenningen (15) in 2025 t.o.v. 2024 aan perspectiefsubsidies, waarvoor een relatief hoog subsidiebedrag beschikbaar is. Het gemiddeld toegekend subsidiebedrag in 2025 ligt wel ongeveer gelijk t.o.v. 2024;

- minder aanvragen en daarom minder toekenningen (7) in 2025 t.o.v. 2024 in de andere subsidievormen (revitalisering/jeugd /IZB Focus) van deze categorie.

Categorie Beheer

Deze categorie wordt gevormd door toegekende subsidies voor restauratie, (ver)bouw en verduurzamen van kerkgebouwen, restauratie of aanschaf van kerkorgels en rentesubsidie bij afsluiten van een lening bij de SKG, wanneer de gemeente deze nodig heeft voor kerkelijke gebouwen.

Het totaal toegekende subsidiebedrag ligt in deze categorie over 2025 eveneens lager dan in 2024 namelijk: € 387.369,- in 2025 t.o.v. € 493.196,- in 2024.

Deze daling is grotendeels te verklaren doordat:
- in 2025 geen rentesubsidies zijn aangevraagd en derhalve ook niet toegekend. In 2024 is juist een hoog rentesubsidiebedrag toegekend voor een nieuw te bouwen kerkgebouw in Middelburg;

- er gemiddeld een lager subsidiebedrag toegekend is aan een gebouwen- of orgelsubsidie (in 2025 € 12.912,- t.o.v. € 15.910,- in 2024). Het aantal aanvragen lag wel op een gelijk niveau.

Het lagere gemiddeld toegekende subsidiebedrag in de categorie beheer is te verklaren doordat:
- er gemiddeld een lager subsidiebedrag nodig is of gevraagd is door een gemeente;

- de subsidiebedragen afhankelijk zijn van de omvang van een project van de gemeente en worden afgezet tegen de criteria die gelden voor de categorie beheer. Tevens worden subsidiebedragen berekend aan de hand van de steunwaardigheidstoets.

Concluderend:
In 2025 is het totaal aan toegekende subsidiebedragen over alle categorieën lager dan cumulatief toegekend in 2024 *(minus 20%)*.

Dit is vooral te verklaren door:
- minder aanvragen vooral in de categorie *Toekomst Lokale Kerk*;

- een gemiddeld lager benodigd subsidiebedrag.

De commissie steunverlening heeft in 2025 - evenals in voorgaande jaren - een aanmerkelijk hoger aantal subsidieaanvragen voor de verbetering van het toekomstperspectief van gemeenten behandeld. Ook is hieraan een beduidend hoger totaal subsidiebedrag toegekend dan aan de gebouwen-/orgelsubsidie.

Dit streeft de commissie ook na. De noodzaak van financiële ondersteuning van gemeenten ligt namelijk juist in het verbeteren van het toekomstperspectief. Hier zijn ook relatief veel subsidieaanvragen voor. Naar verwachting zal dit ook zo blijven.

Ook is de commissie van mening dat meer gemeenten baat hebben bij de verbetering van het toekomstperspectief van de gemeente. De commissie haakt op deze wijze goed in op de landelijke ontwikkelingen en de beleidskaders van de dienstenorganisatie.

Bijlage 1: Voorbeeld perspectiefsubsidie

Protestantse Gemeente Uden-Veghel

Samen sterker: waarom twee protestantse gemeenten in Brabant kiezen voor één toekomst

Je laat je buurgemeente niet in de steek. Met die insteek sprong de Protestantse Gemeente Uden-Veghel bij toen in Cuijk de kerkenraad bijna ophield te bestaan. Met steun van een externe begeleider en de solidariteitskas vormen ze nu samen één gemeente, met eigen vierplek.

Een van de eerste pioniers

Samenwerken is Uden-Veghel niet vreemd. "Wij waren in de jaren zeventig een van de eerste Samen op Weg-gemeenten van Nederland", vertelt kerkenraadsvoorzitter Albert Verver. "Twee kernen, twee kerken, hervormd en gereformeerd, die samengingen. Daarmee liepen we echt voorop." Die pioniersgeest kwam goed van pas toen enkele jaren geleden vanuit de classis Noord-Brabant, Limburg en Réunion Wallonne de vraag kwam om een buurgemeente te helpen. In Cuijk dreigde de continuïteit van het gemeenteleven in gevaar te komen. Er waren nog wel middelen, maar te weinig ambtsdragers. "En zonder kerkenraad houdt een gemeente op te bestaan, zegt de kerkorde", legt Verver uit. "De afstand, zo'n 25 kilometer, maakte het er niet makkelijker op. Er waren weinig natuurlijke contacten. Maar tijdens de eerste gesprekken klikte het meteen. We voelden: dit moeten we gewoon doen."

Voorwerk en urgentie

De nood in Cuijk was hoog. Binnen een jaar zouden de laatste ambtsdragers aftreden. Vanuit de classis werd Rob Augustijn aangesteld om de situatie te begeleiden. Hij regelde dat er alvast een vermogensplan kwam en schakelde extern adviseur Roelof van den Broek in. "Roelof bleek de sleutelpersoon", zegt Verver. "Hij wist precies wat er nodig was en hoe de weg langs de classis en het CCBB bewandeld moest worden. Dankzij hem konden we in een jaar tijd van nul naar een volwaardige samenvoeging."

Iets betekenen voor een ander

Op een gemeenteavond in Uden-Veghel werd de vraag open besproken: "Waarom zouden we samengaan met Cuijk?" Verver herinnert zich de woorden van een gemeentelid nog goed: "Je laat je buurgemeente niet in de steek." Het werd de drijfveer voor de kerkenraad van Uden-Veghel om het proces aan te gaan. "Eerlijk gezegd: we hadden zelf op dat moment nog niet zo'n continuïteitsprobleem. We hadden best zelfstandig verder gekund. Maar juist daarom voelden we de verantwoordelijkheid: we konden iets betekenen voor een ander."

Steun uit de solidariteitskas

Professionele begeleiding kost geld. "Toen duidelijk werd dat er een extern adviseur nodig was, wees Rob Augustijn op de mogelijkheden van een perspectiefsubsidie uit de solidariteitskas. Zonder die subsidie was het een flinke hobbel geweest", vertelt Verver. "Voor een gemeente zijn dat forse kosten. Dankzij de solidariteitskas konden we dit traject financieel verantwoord aangaan. Natuurlijk moesten we als gemeente ook zelf bijdragen, maar het grootste deel werd gedekt. Dat gaf lucht. De aanvraag verliep soepel. Ik kende de procedures al wat vanuit mijn rol in de classis, dus dat hielp. Binnen korte tijd hadden we de toezegging."

Een eigen vierplek

Op 29 december 2023 werd de fusie een feit: de aktes werden ondertekend en Uden-Veghel en Cuijk vormden vanaf toen samen één protestantse gemeente. Er werd gekozen voor een constructie met meerdere vierplekken. Cuijk behield het eigen kerkgebouw en de lokale invulling van erediensten en pastoraat. "Dat vonden we iets cruciaals", zegt Verver. "Voor de geloofsbeleving is het belangrijk dat mensen dichtbij huis samen kunnen komen. Daarom blijft Cuijk een volwaardige vierplek houden, zo lang mogelijk." Bestuurlijke en financiële verantwoordelijkheid liggen wel bij de gezamenlijke kerkenraad.

Uit praktische overwegingen bleef de officiële naam gehandhaafd. “Een naamswijziging zou heel veel administratieve rompslomp geven. Maar we gebruiken bewust de toevoeging: Vierplek Cuijk. Dat is geen symboolpolitiek, Cuijk telt echt vol mee.”

Vier keer per jaar samen

Om de verbondenheid te versterken viert de gemeente vier keer per jaar gezamenlijk: op Startzondag, Dankdag, Nieuwjaarsdag en Pinksteren. Die diensten zijn afwisselend in Uden en Cuijk. “Zo voelen mensen: we zijn één”, legt Verver uit. “Daarnaast hebben we meteen de communicatie samengevoegd: kerkblad en website zijn aangepast, zodat informatie overal gelijk is. Dat helpt echt.”

Predikant voltijds

Een belangrijk voordeel van het samengaan: er kon weer een voltijdspredikant worden beroepen. Ds. Edo Laseur, die al deels in Uden-Veghel werkte, kon fulltime aan de slag. “Voor ons alleen was dat financieel niet haalbaar meer”, vertelt Verver. “Samen met Cuijk wel. Dat is een groot geschenk. Want pastorale aandacht is in deze tijd meer nodig dan ooit.”

Blijven investeren

Gemakkelijk was het traject niet. “Het vroeg ontzettend veel inzet van kerkenraad en gemeenteleden”, blikt Verver terug. “Ik was net met pensioen, anders was het bijna niet te doen geweest. Maar het was de moeite waard. Twee gemeenten zijn veiliggesteld, en we hebben nu een stevige basis.” Uitdagingen blijven er. “We hebben duizend leden op papier, maar lang niet iedereen komt naar de diensten. In Cuijk gemiddeld vijftien, in Uden veertig tot vijftig. En onze gemeente is behoorlijk vergrijsd. Toch zien we lichtpuntjes: jonge mensen die zich laten dopen of aansluiten. Zulke momenten geven hoop.”

Voorbeeld in de regio

“In Noordoost-Brabant zijn meer gemeenten samengegaan, zoals Boxmeer en Venray. Het is geen olievlek, maar wel een duidelijke trend”, zegt Verver. “De protestantse gemeenten hier zijn klein, in een overwegend katholieke regio. Samenwerking is de toekomst. Ons samengaan met Cuijk zal zeker niet de laatste stap zijn.”

Advies aan anderen

Verver aarzelt geen moment als hij gemeenten iets mag meegeven: “Wacht niet tot het echt niet meer gaat. Schakel tijdig hulp in. Durf een externe adviseur te betrekken en maak gebruik van de solidariteitskas. Dat haalt de grootste drempels weg. Het vraagt energie, maar je investeert in de toekomst van de kerk. En je ervaart steeds weer: God laat zijn kerk niet los.”

Bijlage 2: Voorbeeld gebouwensubsidie

Protestantse gemeente Raalte

Een energiezuinig kerkelijk centrum dankzij subsidie uit de Solidariteitskas

Samen koken, soep eten, naar een concert luisteren: het kan allemaal in het Annahuis van de Protestantse Gemeente Raalte. Na 50 jaar was het gebouw hard toe aan een verduurzamingsslag. Dankzij subsidie uit de Solidariteitskas is het kerkelijk centrum nu energiezuinig.

'Het centrum van het dorp', zo wordt het Annahuis ook wel genoemd. "Naast de kerkelijke activiteiten, maken wel 32 lokale verenigingen gebruik van het gebouw", vertelt Joop van den Brink (77), kerkrentmeester bij de protestantse gemeente. En daar is hij best trots op. "Ook al zijn we geen groeiende gemeente, op deze manier kunnen we de band met de mensen in de buurt verstevigen".

Soepcafé

De meeste initiatieven in het Annahuis zijn maatschappelijk georiënteerd. "Er is onder andere een soepcafé, een Alzheimer Café en een zelfregiecentrum", zegt Van den Brink. Het gebouw heeft een eigen beheerder. "Er zijn zoveel activiteiten dat er een coördinator nodig is om alles soepel te laten verlopen." Verder draait het Annahuis op vrijwilligers. "Denk aan koffieschenkers, schoonmakers, maar ook bhv'ers." Iedereen in het dorp kan vrijwilliger worden. "Zelfs in onze kerkdienst doen mensen van buiten de kerk mee. Ze bedienen de beamer, nemen de dienst op, en meer. Dat geeft nog een extra band met het dorp."

Verduurzaming

Vorig jaar onderging het gebouw een grote verduurzamingsslag. Dat was hard nodig: het Annahuis was inmiddels 50 jaar oud, had nog convectorputten voor de centrale verwarming en enkel glas in de meeste ramen. "Dat vonden we niet verantwoord meer", vertelt Van den Brink. "We willen als kerk weloverwogen keuzes maken, ook op het gebied van duurzaamheid". Er werden onder andere 60 zonnepanelen op het dak gelegd, en het oude glas werd vervangen door HR++-glas, dat zorgt voor een goede isolatie. "Dankzij deze vernieuwingen is ons gebouw nu heel energiezuinig. Dat scheelt enorm in de kosten".

Centrum voor hele dorp

De renovatie van het Annahuis sloeg een gat in de begroting van de protestantse gemeente. "We konden een Europese subsidie krijgen die bestemd is voor dorpen die ontmoeting en samenwerking faciliteren, maar dit was niet genoeg om de kosten te dekken", weet Van den Brink. "Daarom hebben we ook een subsidieaanvraag gedaan bij de Solidariteitskas van de Protestantse Kerk. We zijn heel dankbaar dat die subsidie ook is toegekend".

Dankzij de renovatie kan het Annahuis nu weer jaren mee. "Het mooiste aan het gebouw vind ik dat het niet alleen een centrum is voor kerkleden, maar voor iedereen in ons mooie Raalte", vertelt een dankbare Joop van den Brink. "Dankzij ons Annahuis kunnen we als kerk voor de hele omgeving iets betekenen".

Meer informatie over de solidariteitskas

Voor meer informatie verwijzen wij u graag naar de webpagina van de solidariteitskas op de website van de Protestantse Kerk in Nederland: https://protestantsekerk.nl/fondsen/solidariteitskas/

Protestantse Kerk

Vindplaats van geloof, hoop en liefde